

e p i l e p s i

SARA

Eczanemizden yıllardır sara (epilepsi) ilaçları alan hastalar bulunmaktadır. Bu yazımızda, epilepsinin ne olduğu hakkında temel bazı bilgileri sunuyoruz.

Nedir ?

Epilepsi, beyindeki nöronların aşırı ve ani boşalmasıyla görülen, nöbetlere neden olabilen herhangi bir düzensizlik olarak tanımlanır. Bir nöbet, ani hareketler, davranış değişiklikleri, bilinç

veya duyarlılığın kaybolması gibi motor aktivitede düzensizliklerle sonuçlanabilir. Tüm nöbetlere epilepsi teşhisi konmaz. Tek görülen bir nöbet, yüksek ateş veya kafa travmasından kaynaklanıyor olabilir. Epilepside görülen nöbetler nadiren dış kaynaklı bir uyarı ile ilişkilidir. Bir insan bir seferden daha fazla nöbet geçirdiğinde, sebebi belirlemek ve epilepsi teşhisini koymak için beyin filmi ve EEG (elektroensefaliyogram) içeren doğrudan bir çalışma yapılır.

Nöbetin nedenini düzeltmek genellikle etkin bir tedavidir. Örneğin, eğer nöbete bir beyin tümörü neden oluyorsa, tümör bir ameliyat ile uzaklaştırılabilir.

Erken Teşhis Önemlidir

A.B.D.'de 2.5 milyon kişi epilepsiden etkilenmektedir. Her yıl 125.000 yeni vaka teşhis edilmektedir. Bu vakaların yaklaşık 1/3'ü 18 yaşın altındaki çocuklarda meydana gelmektedir. Basit bir nöbet epilepsi gibi değerlendirilmemelidir. Normal bir beyinde de nöbet oluşturabilecek pek çok sebep vardır. Bir nöbet, oksijen azlığı, kan şekeri düşüklüğü, ilaçlar, enfeksiyon, yüksek ateş, kafaya darbe gibi sebeplerle de meydana gelebilir. Eğer bir nöbet tekrarlırsa, epilepsi teşhisi konur ve anormal beyin aktivitesinin saptanması için testler yapılır.

Testler

Nöbetlerin nedenini saptamak için yapılan testler arasında MRI, CT, EEG, ve kan testleri yer alır. Muhtemel bir sebep tanımlayabilmek için nöbetten önce, nöbet sırasında ve nöbetten sonra görülen semptomları belgelendirmek için tam bir hasta öyküsü alınır. Eğer nöbetler için bir sebep (örneğin bir tümör) bulunabilirse, bu durum semptomatik epilepsi olarak tanımlanır. Eğer nöbetler için bilinen bir sebep yoksa, bu duruma idiyopatik epilepsi denir.

Nöbet Çeşitleri

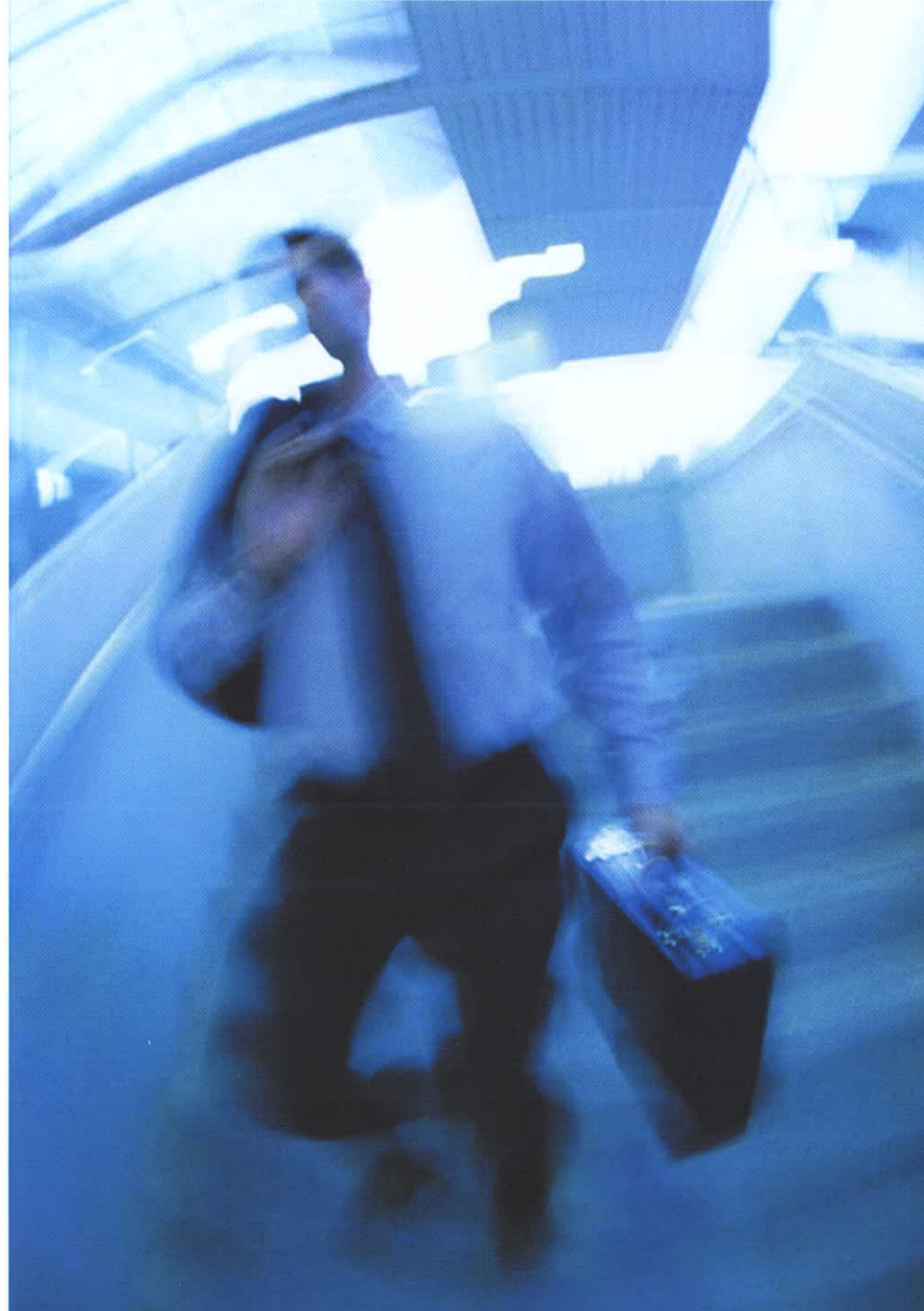
Epilepsinin belirtileri, meydana gelen nöbetin çeşidine göre değişiklikler gösterir. Bazı nöbetlerden önce hasta, nöbetin meydana geleceğini gösteren bazı belirtiler (aura) yaşayabilirler. Hastaların çoğunda tek çeşit nöbet görülür. Ancak epilepsi hastalarının 1/3'ünde iki veya daha fazla çeşit nöbet görülmektedir. Bir nöbet geçirdikten sonra hasta, derin bir uykuya dalabilir, baş ağrısı hissedebilir, kendini şaşkın hissedebilir veya kas ağrısı duyabilir. Yerel nöbetler beynin tek tarafında

olur ve bilinç değişikliğiyle sonuçlanabilir. Genel nöbetler beynin çoğu bölgesinde olur ve sıklıkla bilinç kaybıyla sonuçlanır.

- Grand mal nöbetleri, ani bir ağlama, vücudun titremesi, kas çekilmesi ve birkaç dakika süren düzensiz nefes alma ile karakterizedir.
- Petit mal nöbeti olan bir hasta ise birkaç saniye süren ağız titremesi ve göz kırpırtıları ile süren boş ve sabit bakışlarda bulunur.
- Jacksonian nöbeti ise parmak ve topuklarda çekilme ile başlar ve kollara yayılıp tüm vücudu

sarabilir. Tam bir bilinç kaybı söz konusu değildir.

- Temporal lop nöbeti olan hastalar ise, çiğneme hareketlerine başlarlar, bakışları sabitleşir ve şaşkın görünürler. Bu nöbet birkaç dakika sürer.
- Atonik nöbetlerde hasta yere düşer ve birkaç dakika bilincini kaybeder.
- Miyoklonik nöbetlerde hastaların vücutlarının her yerinde kas çekilmeleri vardır. Çocukluk spazmları 3 yaş altındaki bir çocuğun kol ve başının ileri doğru yapmış olduğu hızlı ve ani

hareketlerdir. Spazmlar birkaç saniyede son bulur ancak gün içinde pek çok kez tekrarlar.

İlaçlar Nöbetleri Kontrol Edebilir

Yüzlerce çeşit epilepsi sendromunun beynin neresinden başladığı ve belirtileri tanımlanmaktadır. Birkez teşhis yapılırsa, bir tedavi planı gelecekteki nöbetleri kontrol etmeye yardımcı olabilir. Epilepsi için tam bir tedavi olmamasına rağmen ilaçlar nöbetleri kontrol altında tutabilir. Günümüzde piyasada yirmiden fazla antiepileptik (antikonvülsan) ilaç bulunmaktadır. Her ilaç spesifik bir kullanıma ve kendine ait belirtilen yan etkilere sahiptir. Hedef yan etkilere neden olmadan nöbetleri kontrol altına alan doğru ilaç veya

ilaç kombinasyonu ve de doğru dozu bulmaktadır. Etkin tedavi ile epilepsi hastaları, normal, nöbetsiz hayatlar yaşayabilirler ilaç tedavisi hastaların %80'inin nöbetlerini kontrol edebilir. Teşhis konur konmaz tedaviye başlamak önemlidir. Çünkü nöbetler yerleştikten sonra epilepsiyi tedavi etmek daha güçtür. Nöbetleri iyi kontrol edilen hastaların 2/3'ünde epilepsi ilaçlarına 2 ila 5 yıl süre ile ara verilebilir.

Nöbet için kullanılan ilaçların, nöbetlerin tedavisinde ani geri çekilmeler meydana gelmediği sürece, hekimin izni olmadan bırakılmayacağını hastalarınıza hatırlatmayı unutmayınız.

Doç.Dr. Tuncer Değim

Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

BİR HİKÂYE

Umarım Hepimize Böyle Sevgiler Nasip Olur

Saat 8.30'da seksenlerinde, yaşlı bir adam baş parmağındaki dikişleri aldırarak üzere poliklinikten içeri girdi. Çok acelesi olduğunu söyledi, zira saat 9.00'da bir randevusu varmış.

Tedavisinin bitmesi ve onun söylediği yere ulaşması en azından bir saat sürerdi. Yarının pansumanı esnasında konuşmaya başladık. Bu kadar acelesi olduğuna göre önemli birisi ile mi randevusu olduğunu sordum. Bana bakımına gidip eşi ile kahvaltılık için acelesi olduğunu söyledi. O zaman eşinin sıhhatinin nasıl olduğunu sordum. Eşinin orada uzun bir süredir kaldığını ve Alzheimer hastalığının bir kurbanı olduğunu nakletti. Geç kalmış olmasından dolayı

- Acaba eşiniz endişe duyar mı? dedim.

Bana beş seneden beri onun kim olduğunu bile bilmediğini ve kendisini tanımadığını söyledi. Şaşırılmışım.

- Sizi tanımadığı halde yine de her sabah onu görmeye mi gidiyorsunuz.

Elimi okşayarak gülümsedi.

- O beni tanımıyor ama ben halen onun kim olduğunu biliyorum dedi.

